

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:  
pe 1 an fl. 10; pe 1/2  
an fl. 5; pe 1/4 de an  
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminecă pe  
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate  
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

# TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA  
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fr. garand: prima-dată  
7 cr.; a doua oară 6 cr.;  
a treia oară 4 cr. și timbru  
de 30 cr. de fiecare publi-  
cațiune.

Atât abonamentele cât și  
insertiunile sunt a se plăti  
înainte.

Scrisori nefrancate nu se  
primesc.

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 39.

## TINERIMEA.

(em.) Veacuri de-arândul grosul popo-  
rului maghiar a trăit pe urmele mun-  
cii săvârșite de alții.

Munca și ostenețele puse de cei  
legați de glia au ferit pe nemeși  
de grijile vieții pe care și-o pe-  
treceau în desfătări.

Dar' vremurile aceste, de ocară și  
de hula, de necazuri și de nevoi, nu  
puteau ca pe vecie să dăinuiească.  
Anul 48 a fost poarta prin care cei  
subjugăți au intrat și ei în rindul  
oamenilor slobozi și neatârători, și  
iobăgia s'a sters, că prea ora neagră  
și prea nepotrivită veacului în care  
ne aflăm, veacul deopotrivei îndrep-  
tări a oamenilor.

Remași fără brațele muncitoare și  
strădănice ale iobagilor, nemeșii ma-  
ghiarilor au alunecat pe povârnișul lu-  
cios al săraciei și dacă astăzi tot  
mai sunt încă nemeși și fii de ne-  
meși cu stare, e că mari, foarte  
mari au fost bogățiile și averile pe  
care li le-au strins cei siliți de a lu-  
cra neîncetat, pe seama nu a lor, ci  
a celor ce-i aveau în stăpânire.

Leneși și prăpăditori, cum au fost  
părinții, moșii și strămoșii lor, ne-  
meșii de azi nu pot da cu mintea  
lor, că pentru a trăi trebuie să și  
muncești. Pentru ei viața nu e  
muncă, ei un lung prilej de desfătări.  
La ce să și muncească? Părinții lor  
n'au muncit, moșii și strămoșii lor  
n'au muncit, de aceea n'au muncit. Muncească  
Românul, Sârbul și Slovacul, căci ei  
sunt dați cu munca, și așa au a-  
pucat din părinții ca să muncească din  
zori de zi și până în sară, pentru ca  
să și asigure traiul vieții.

Dar' nu e dat muncitorilor Români  
Sârbi și Slovaci, ca în tinea să se  
poată bucura de roadele muncii lor,  
căci cei dați să trăiască pe ne-  
muncite s'au îngrijit încă de vreme  
ce iobăgia de odin iorasă nu și schimbe  
de cât numai formele, încolo aceiași  
să rămână.

Slujbele, direcțiile cele multe  
s'au întemeiat nu cu gândul d'a  
se face rinduală în țară, ci ca prin  
ele să se poată căpăta nobilimea scă-  
pată, care, după a stăpânitorilor  
părere, trebuie susținută și ajutată ca  
mai ușor să și poată înoda căpătăile  
nevoilor traiului.

Asupra slujbelor gras plătite nobi-  
limea maghiară a năpădit, ca fetele  
betrâne la măritiș. Și s'a așezat în  
slujbe, ca niște pui de Bogdaproste,  
cu gândul bun d'a odihni fără oboseli  
și fără sminteli.

Foarte firese lucru, că fii acestor  
trândavi să apuce și ei pe urmele  
părinților lor, să și petreacă viața cu  
cântece, cu jocuri, cu mâncări și beu-  
turi, cu desfătări și benchetueli. Nici  
o mirare apoi, că până la măduvă  
stricată tinerime maghiară să nu facă  
nici un spor. Și că nici un spor nu face  
tinerimea maghiară și că în loc d'a face

un pas înainte, face doi înapoi, ne-o do-  
vedește însăși scrisele unei foi ma-  
ghiare, ale lui „Budapesti Hirlap“ carea  
e cea mai cetită foaie din câte's scrise  
ungurește. Iată cum aduce vorba des-  
pre tinerimea maghiară: „La tinerimea  
maghiară se arată semnele unei ni-  
micitoare înclinări, că vrea să se fe-  
ricească, fără d'a munci. Cu cea mai  
puțină strădanie vrea să și câștige  
atestatul, pe celelalte apoi cu pro-  
tecție și cu stăruielile altora.

„Toate însușirile bune le are (!),  
dar' e leneș, se îngrozăște de muncă.  
La muncă n'o dedau. Nici acasă, nici  
în școală, dar' mai ales acasă nu“.

Așa încondeiază tinerimea maghiară,  
însăși foaia maghiară și noi avem  
destul de învederate temeieri, ca să  
nu tragem la îndoială adevărurile lui  
„Budapesti Hirlap“.

Așa e tinerimea lor, stricată, de-  
dată să fie mai sgârțită la apă ca la  
vin, dedată să se bată pentru lucruri  
de nimic și crescută așa ca în  
școală să nu privească un isvor din  
care să și câștige luminile trebuin-  
cioase, ci un mijloc d'a ajunge în  
stăpânirea unor atestate, date pe bani,  
și nu pe vrednicie.

Așa fiind tinerimea maghiară, „stri-  
cată și fără învățatură“, ce ar fi mai  
firese decât acca, ca slujbele să nu  
se dea acestei tinerimi, care de cele  
mai murdare mijloace se folosește,  
ca să ajungă în ele. Așa ar fi să  
fie, dacă n'ar fi almintreii, după cum  
noi Nemaghiarii știm că se întâmplă.

De ani treizeci încoace, dat ne-a  
fost să vedem, că strădania noastră  
în muncă și în învățatură, des-  
toinicile tinerilor nemaghiari au fost  
nebagate în seamă de către cei cari  
țin în mână hățurile acestei ne-  
norocite țeri.

Strivită de droaia de căpătăi tineri  
maghiari, tinerii nostri sunt siliți să  
dea lumea n' cap, fiind că țeara în  
care s'au născut nu le împarte și lor  
bunătățile sale.

E mare nedreptatea ce li-se fac,  
dar' e cu atât mai mare când știm,  
că tinerimeii noastre de pela școalele  
înalte nu i se dă voie, ca în tinea  
și liniște să și însușească luminile  
învățăturilor.

Tinerimea noastră e într'una pri-  
gonită și toate patimile se deslanțuesc,  
ca să i-se facă viața nesuferită și  
să părăsească școlile, ca să nu mai  
rămână în ele, decât tineri, de o  
potrivă în neam și în lenevire.

Tinerimea noastră, ieșită din pă-  
rinții, cari muncesc din greu pentru  
traiul vieții lor și al familiei lor, mun-  
cește și ea și se străduiește și învață,  
căci numai în învățatură li stă nă-  
dejdea, numai la lucru se simte bine,  
dar' nu în trândăvie și în desfătăre,  
ca tineretul Maghiarilor.

Dar' pe lângă părțile aceste bune,  
tinerimea română, după a Maghiarilor  
judecată, are și un „pecat“, care  
după aceeași judecată scrințită e stri-  
gător la cer. Tinerimea noastră își  
iubește neamul, limba și legea și a-  
ceasta o face de e un spine în ochii  
Maghiarilor.

Prin trecutul cel mai apropiat tine-  
rimea română a dat dovezi destul de  
puternice, că pe lângă însușirea lu-  
minilor învățaturii, ea păstrează în  
inima ei fragedă și nefățără și un  
puternic dor de binele obștească al ne-  
amului nostru. Și nu ne îndoim, că  
și acum, când se pare, că o desnă-  
dejde a cuprins pe cei-ce au che-  
marea d'a mâna înainte carul națio-  
nal, tinerimea nu va întârzia d'ași  
aduce și de acum înainte prinusul  
inimei și al însușetirii, pentru-ca  
stirșit să se pună stărilor de nesu-  
ferit în cari neamul nostru a ajuns.

În dezgustul obștească, ce pare că  
ni-a apucat, tinerimea are chemarea  
ca să nu lase ca acest dezgust să  
treacă în nepăsare.

Amintirea trecutului spre care, cu  
nevrerea noastră, ne duce gândul,  
trebuie să îmbărbăteze tinerimea spre  
o lucrare și o pornire de îndrep-  
tare zdravănă a greșelilor ce unii  
conducători le-au săvârșit.

Luptele din mai acești ani, ne pot  
da frumoase pilde de curajul fapte-  
lor mari și al avânturilor mărețe.

**Procesul nostru.** Luni s'a pertractat  
la Curie apelata înaintată în con-  
tra sentinței aduse în procesul nos-  
tru de presă pentru articolul „Vre-  
mea s'a împlinit“, pentru care co-  
laboratorul nostru Aureliu Trif fusese  
osândit la trei luni temniță de stat și  
50 fl. pedeapsă în bani.

Senatul I. al Curiei, pe temeiul re-  
feradei făcute de judele Mihail Se-  
bestyén a respins toate punctele de  
nulitate — patrusprezece — în-  
șirate în apelata dlui apărătoriu Dr.  
Ioan Suciu. Astfel dl Aureliu Trif în  
curând va ave să și înceapă osânda  
și prin aceasta să înceapă șirul jert-  
felor ce pentru apărarea cauzei și  
intereselor neamului nostru avem să  
le dăm dreptății ungurești.

**Țarul Premiat.** Inventatorul dinamitei,  
Nobel, de naționalitate Norvegian, care mu-  
rise înainte cu doi ani, afară de însemnate  
fonduri a lăsat și 10 milioane cu condi-  
ția, ca Liga de pace să deie acest premiu  
aceluia, care și va fi câștigat cele mai mari  
merite pentru pace. După cum se anunță din  
Petersburg, Liga de pace a hotărât, ca pre-  
miul să-l pună la dispoziția Țarului, pentru  
rîvna sa nobilă ce-o desvoaltă în jurul păcii  
statornice a lumii.

**O cororă nebună.** O neîndreptăție din  
cele mai mari a fost săvârșită de către  
Românul de naștere Gavrilă Bene, judele  
cercual din Lipova, care a dat o poruncă  
aspră supușilor săi de la judecătorie. U-  
tatul de sine cere de la slujbași, ca să nu  
se mai folosească de altă limbă, în vorbire  
și în scris, decât de cea maghiară, și să nu  
mai pimească alte hârtii decât pe cele  
scrise în limba maghiară. Înțierăm această  
îndrăzneală a renegatului slujbaș!

## Impotriva familiei domnitoare.

Cu prilejul morții nefericite a Im-  
părătesei Elisaveta, Ungurii au căutat  
să și facă reclamă. S'au prefăcut că  
în inimile lor jalea cea mai amară  
și-a luat sălaş. Simțimintele de jale  
cele mai fragede părea că le stăpânesc  
inima. Și cu toate acestea, nimic din  
jalea lor nu a fost adevărat și vaețele  
de durere pe cari le-au scos din pieptul  
lor sec, se dovedesc acum a fi fost nu-  
mai niște vaețe ale unei slabe muieri.

Căci ce alta dovedește purtarea vier-  
sitorului lor, care răspunde la numele  
de Kornai István, viersuilor în a  
cărui inimă știut lucru este, că durerea  
și bucuriile unui neam bat cu mai multă  
tărie, ca n' alți muritori?!

Ființa asta blăstemată, cântărețul a-  
cesta al dorurilor nației maghiare să  
afla în tovărășia de masă, botezată  
„Irányi asztaltársaság“ și dimpreună  
cu alți fruntași maghiari puneau la cale  
serbătorirea zilei nasterii lui Kossuth.  
Nici că s'a început ședința bine și so-  
sește vestea, că Impărăteasa a fost o-  
morâtă.

Ce cugetați, petrecania Maghiarilor  
de la tovărășia „Irányi“ și-a luat sfârșit  
la auzul înflorătoarei știri?

De unde! Ei au urmat înainte de  
par'că nimic nu s'ar fi întâmplat.

Și ca obrăznicia să fie deplină, su-  
fletul acelei tovărășii, viersuitorul Kor-  
nai István a făcut și o vorbire pe care  
și-a început-o cu cuvintele: „Încă nu-s  
treisprezece!“ Adecă cu omorirea  
Maiestății Sale Impărătesei încă nu s'a  
ajuns numărul 13, adecă celor 13 răs-  
vrățitori, cari la anul de tristă aducere  
aminte 1848, s'au războit împotriva in-  
suși a Domnitorului țerii și a popoa-  
relor credincioase Lui, pentru care faptă  
zu fost spânzurați aici la Arad.

Încă nu-s treisprezece păr-  
tași ai familiei domnitoare, cari să fi  
murit moartea Impărătesei Elisaveta. De  
asta se tângue Kornai și cu el îm-  
preună toate codițele lui Kossuth.

Oamenii aceștia, cari și azi se închină  
lui Kossuth, ca unui vișel de  
aur, pe zi ce merge tot mai pătimăși se  
fac. Pilda cea mai nouă e a lui Kornai.

Și un astfel de om scrințit și cu  
inima ferecată de patimi, care nu se  
răbdă d'a lovi în bătrânul Imperat nici  
când e mai încercat, umblă încă slobod  
pe strădele Budapestei!

Age infelix! Quando amabis? Vorba  
poetului: Tu nefericite, când vei a-  
junge să iubești?

## Din Viena.

6 Octomvrie.

Schimbari in guvern. — Discuția din Reichsrath. — Impotriva Ungurilor.

In locul lui *Baernreuther*, ministru de comertiu a fost numit baronul *Dipaoli*, conducătorul partidului popular catolic.

Noul ministru este nascut la 9 Martie 1844 și in tinerete a fost oficer papal. Deputat a fost ales întâia data la 1877. E un bun vorbitor și se pricepe in afaceri de bani.

\*

Discuția in Reichsrath se urmează cu multă animație. Eri au vorbit și antisemitii cunoscuți și prietini Românilor, d-nii *Schlesinger* și *Dr. Lueger*.

Cel dintăiu a zis într-alele:

*„Cele ce fac Ungurii sunt cu atât mai puțin de răbdat, cu cât Ungaria este total jidovită.”*

Se declară deci împotriva înțelegerii economice cu Ungaria, ai cărei conducători — Jidanii — caută numai să jefue și pe Austria, după cum li sugere Ungariei sângele.

*Dr. Lueger* a vorbit pe lung despre toate nenorocirile pe cari le pricinuesc Austriei bărbații politici și diplomații ingenuchiați Ungurilor.

A zis între altele:

*D. Schlesinger* și-a terminat vorbirea zicând să-i ia dracul pe cei ce vor încheia înțelegerea economică cu Ungaria. Eu mai adaug: Să-i ia cât mai repede, căci ce folos ar avea popoarele Austriei dacă i-ar lua numai după ce s'a încheiat dualismul.

Vorbește apoi întru *valutei de aur*, despre care zice că e valută confesională ovreiască, deoarece ce numai marii negustori Ovrei au interes să fie valută de aur: interesul obștesc este să fie valută de argint, banul pe care-l pot vedea și agonisi și oamenii mai săraci.

Cere, ca Dalmația, Bosnia și Herțegovina să se alipească Austriei. Pe ministrii austriaci d'acum li numește slugi ai Ungurilor (aprobări șgomotoase); cere, ca cuota să se stabilească în chip mai drept pentru Austria, se declară în contra urcării dării de consum și zice: „Norocul Maghiarilor este că știu să se folosească de neînțelegerile dintre popoarele Austriei.”

Mai vorbesc *Nocke*, *Hannich* și *Chiari*, după care discuția se încheie cu 181 voturi contra 149, rămânând astfel, ca cei cari mai erau să vorbească să-și aleagă un așa zis „vorbitor-conducător” (care să vorbească pentru toți).

## Ministra împotriva cuvântului domnesc.

Știm cu toții, că M. Sa în cuvântul Său „Cătră popoarele Mele”, a mulțumit tuturor iubitorilor popoare ale Sale din Ungaria pentru compătimirea, iubirea și credința ce i-le-au arătat cu privilegiul jerei celei mari când cu moartea Impărătesei-Regine, zicând chiar că „I rămâne drept, darul cel mai prețios” în acest an jubilar, acele numeroase dovezi de alinare și simpatie, pe cari popoarele Sale au fost în stare să i-le întindă. Peste tot folosind de vre-o 6 ori vorba „popoarele Mele”, ear' nu numai un popor, M. Sa sfârșise, precum ne aducem aminte, cu următoarele cuvinte:

*„Me rog, ca Atotputernicul să binecuvinteze și să lumineze popoarele Mele pentru a găsi calea iubirii și a concordanței, pentru ca să propășască și să se fericească.”*

Ziarele maghiare s'au supărat foc, că M. Sa a pomenit de popoarele, ear' nu numai de unul singur; și-au arătat mânia lor nebună în fel și chip din cauza aceasta; au publicat spre pildă Manifestul Domnitorului cu literile cele mai mitite, cum se publică știri de ale zilei din cele mai neînsemnate; foile opoziționale vorbeau chiar de rău despre Manifest, ear' cele ale stăpânirii, ne putând vorbi de rău, tăceau, nu-l tălmăceau de loc, ca de vre o întâmplare a zilei fără ori-ce rost.

Prin purtarea aceasta au vrut să arete Impăratului, că nu dau nimic pe dorința Lui, ba că disprețuesc cuvintele Sale, că nu voiesc „să fie binecuvântați și luminați

— de Dumnezeu — pentru a găsi calea iubirii și a păcii”.

Ei bine, acestea toate sunt lucruri triste dar' în sfârșit, fiind-că ziarele maghiare sunt scrise de jidani, nu prea ne-am mirat de purtarea lor.

Acuma însă vine însuși un ministru, și încă ministrul ce stă asupra bisericilor și învățământului (de culte și instrucțiune publică, cum se zice), cu numele *Wlassics*, pentru a se pune de-a curmezișul cuvintelor și dorințelor Monarhului, ce M. Sa le-a exprimat așa fierbinte și cu drag în Manifestul Său. Acest ministru, care ar merita titlul mai mult de ministru *jidano-păgân*, de cât creștin, a scos adevă și a trimis la toate direcțiile școlare o circulară, prin care orânduiește și dă îndrumări, cum să se serbeze în toate școlile țării ziua de 19 Noemvrie, adică a Sf. *Elisaveta*, patrona fiertatei Impărătesei-Regine.

In această circulară ministrul numește pe răposata „mama națiunii noastre”; zice că „inima mărească părintească a domnitorului aparține poporului”, adevă numai unuia; pomeneste numai de *tineretul de școală maghiar*; spune, că nefericita Impărătesă-Regină „a cuprins în ultima ei rugăciune fericeirea națiunii noastre”, adevă numai a poporului maghiar; orânduiește, că în rugăciunea ce se va zice cu privilegiul sârbării zilei de 19 Noemvrie, „să se imploare binecuvântarea Dzeului Maghiarilor asupra poporului nostru”, adică maghiar; și încă multe alte d'acestea, în care este vorba numai de un singur popor.

Va să zică, ministrul unguresc nu ia cu totul nimic în seamă cuvintele domnitorului despre „popoarele Sale”, ci vorbește numai de unul singur; va să zică, ministrul așa zicând disprețuesc de ința exprimată de M. Sa.

Ei bine, fie și așa; căci noi avem credința tare, că *Dzeul tuturor popoarelor va pedepsi odată foarte aspru fudulia și îngâmfarea semenilor ministrului păgân — jidan*.

## Limba română — limbă oficială.

Cel mai sfânt drept pentru care Românul s'a luptat de veacuri, este dreptul firesc de a trăi cu limba și legea părinților săi.

Cu toate apăsările și prigonirile dușmanilor ei nu s'a lăpădat de limba maicei sale, de limba dulce românească; el o vorbește cu mândrie și mai bucuros își dă vicața decât limba.

Ocarmuirea împărăției sau neamțul a și dat limbei românești locul de cinste între limbile celelalte. Legile țării și toate orânduiele și toate scrisorile în comune, la comitat și până la locurile cele mai înalte pentru Români se dau în limba românească pentru-ca și poporul să le priceapă.

Așa a mers treaba până când Ungurii au ajuns la putere. De atunci cu toate că în anul 1868 s'a adus o lege, numită despre egala îndreptățire a naționalităților, în țeara ungurească în direcții, la comitate, la judecătoria, ba încă și în comune numai limba ungurească este întrebuințată și primită, ear' cea românească e seosă cu puterea.

Mai deunăzi am dat la lumină spurcata rătăcită a judecătorului Bene din Lipova, care prin poruncă anume oprește de a se vorbi la judecătoria sa în altă limbă afară de cea ungurească.

Astăzi dăm aci o hotărîre de pe la anul 1861, prin care limba românească se statorește ca limbă oficială în comitatul Carașului; hotărîre care s'a luat în urma propunerii făcute de răposatul canonic din Lugoj Andreiu Liviu Pop.

Românul zice, că nu este suș fără scorbis! Să nădăjduim în Domnul, că limba românească earăși va fi pusă în drepturile sale.

Pentru întărirea credinței și a curajului

în lupta noastră dreaptă lăsăm aci să urmeze în întreg cuprinsul său hotărîrea de la 1861 a comitatului Caraș referitor la limba românească, care sună astfel:

## Determinațiunea adusă sub Nrul 648 în cauza limbei oficiale în ședința comitetului permanent al Comitatului Caraș, ținută în Lugoj în 4-lea și zilele următoare ale lui Septemvrie 1861.

In considerare că Comitatul în puterea dreptului său autonom are deplin drept a determina în toate trebile sale interne ce imediat li ating, și comitetul acestui Comitat enumără între trebile interne și defigerea limbei oficiale a Comitatului, și se ține pe sine de competent în treaba aceasta a decide cu atâta mai vârtos, fiind-că comitetul încă în ședința sa primă din 27 Februarie a. c. a făcut unele dispozițiuni în cauza limbei, fără ca dispozițiunile acestea ale comitetului să se fi dificultat de cătră guvernul țării; mai departe.

In considerare cumcă dieta conchemată prin Majestatea Sa pe 2 Aprilie a. c. în ședința sa din urmă a declarat, cumcă în cazul dacă s'ar fi reintregit și nu s'ar fi împedecat în lucrările sa prin pre-grățiosul rescript de disolvare, și-ar fi ținut de cea mai dintăiu și mai urgentă datorință presolvarea întrebării flagrante a naționalităților, spre ce scop a și denumit o comisiune care și-a subșternut operatul său camerei reprezentanților;

In fine în considerare că comisiunea în cauza naționalităților prin dieta esmisă, în operatul său concede comunităților și jurisdicțiunilor liber a și alege limba manipulațiunii interne și aduceri protocoalelor, — Comitatul acesta corăspunde intențiunii în treaba aceasta de legislațiune exprimate, când cu majoritate absolută următoarele le decide: cumcă

§ 1. In cuprinsul Comitatului Caraș limba oficială peste tot în afacerile din lăuntru să fie cea română, și adevă:

a) In congregațiunile comitatense se concede fie-cărui a se folosi de ori-care limbă usuată în Comitat, — protocolul congregațional însă se duce în limba oficială română, purtându-se un protocol și în limba maghiară, — textul român însă are în cazul dubietății putere decisătoare.

b) La centrul Comitatului limba manipulațiunii e cea română, prin urmare toate ordinațiunile ce se emit de la comitet și vice-comiți cătră juzii-cercuali, ceialalți oficianți și oficiolate comitatense, se emit în limba oficială română.

c) Vice-comiții, juzii-cercuali și ceialalți oficianți și oficiolate comitatense corăspund atât cu Comitatul de-a dreptul, cât și între sine în trebi oficioase în limba română.

§ 2. La sedriile-comitatense și la juzii-cercuali ca judecătoria, limba oficială asemenea peste tot e cea română, lăsându-se deocamdată și limba maghiară. Prin urmare:

a) Fie-care are deplin drept în trebile sale administrative și judițiare, cât civile atât și criminale a se folosi de limba sa, în cât aceea e una din cele trei usuate de comun în Comitat, adevă cea română, maghiară și germană; — deciderea aceloră însă se face în limba oficială a Comitatului, observându-se, că dacă vre-un proces s'a început și decurs curat în una din limbile usuate în Comitat, în cazul acesta sentința, când procesul a decurs în limba română sau maghiară se extradă în una din aceste limbi, — ear' dacă limba procesului a fost cea germană, s'au mestecat, sentința se extradă în limba oficială.

b) In trebi criminale se face cercetarea, pertractarea și deciderea cauzei în limba inculpatului, precum și mărturiile se ascultă în limba sa proprie, dacă e una din cele trei usuate de comun în Comitat, — aplicându-se în cazul contrar limba oficială.

c) In cazul apelațiunilor procesele se subștern în origine, comitiva judeților însă are a se acodomă §-lui 4 a determinațiunii a-cestea.

d) Juzii cercuali, și ceialalți oficianți și oficiolate comitatense în atingere cu comunitățile și privații, — precum și antistii comunali în atingere cu locuitorii comunei, corăspund în limba respectivilor, în cât aceea e una din cele usuate în Comitat.

§ 3. Acelor oficianți comitatensi, cari în urmarea încrederei comitetului acți funcționează și încă nu au deplina cunoștință a limbei române, li-se concede în decurs de doi ani, de la aducerea determinațiunii a-cestea, precum cu centrul Comitatului așa și între sine a corăspunde și în limba maghiară, însă cu aceea îndatorire, ca în decursul acestor doi ani să-și câștige atâta dexteritate în limba română, încât se poată corăspunde cu centrul comitatului așa, precum au datorința actu a corăspunde cu comunitățile și privații români, înțelegându-se aceasta și despre acei oficianți, cari în decursul acestor doi ani menționați, în urmarea denumirii ori alegerii vor funcționa neavând deplina cunoștință a limbei române.

Ordinațiunile și decisiunile de la centrul comitatului însă li-se expediază și acestora în limba oficială română.

§ 4-lea. Pentru susținerea întregității patriei comune, Comitatul acesta corăspunde cu dicasteriile și ceialalte Comitate, cari nu au limba română de oficială, în limba maghiară.

Determinațiunea aceasta are tipărită a se comunica cu toți oficianții comitatensi, precum și cu toate comunele spre cunoștință și strinsa computare după densus, însărcinându-se oficiul notarial comitatens cu operarea tipării.

Notată și extradată de:

*Aloisiu Wladu* m. p.,

notar primar.

și de

*Dr. Aureliu Maniu* m. p.,

întăiul vice-notar și notar primariu onorar.

## Două expoziții în Sebeșul-săses.

(In cunoștințare.)

In legătură cu cele scrise pe pagina a 4-a din adaus, despre lucrările „Reuniunii române de agricultură” dăm la iveală și „In cunoștințarea” următoare, ce ni-a sosit pe când să încheiem foaia.

In ședința sa cu data 30 Octomvrie a. c., subșcrisul comitet central a luat hotărîrea de a pune la cale în toamna a. c. în opidul Sebeșul-săses și anume în zilele din 26—30 Octomvrie n. o expoziție de poame, struguri etc., a 2-a de acest fel la noi, ear' la 30 Octomvrie o expoziție de vite cornute.

In scopul premiării ne stau la îndemână peste tot 700 coroane, din cari 500 coroane ajutor din vistieria statului și 200 coroane ajutor din fondul economic al comitatului Sibiu.

La expoziția de poame pot lua parte exponenții toți locuitorii comitatului Sibiu, ear' la cea de vite numai proprietari din cercul pretorial al Sebeșului-săses și al Mercuriei.

Pe lângă diplome la expoziția de poame se vor împărți premii în preț de 200 coroane, ear' la cea de vite de 500 coroane. Deschiderea sârbătorească a expoziției de poame se face Mercuri, la 26 Octomvrie, ear' închiderea și premiarea Duminecă, la 30 Octomvrie.

Ținem a vesti despre aceasta în mod prealabil pe cei interasați cu adausul, că programele speciale se vor publica în curând.

Sibiu, 5 Octomvrie n. 1898

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

*Dem. Comșa*,  
preș.

*Victor Tordășianu*,  
secretar.

## Venin de aspidă.

Chemarea gazetelor. Foile maghiare — canal de minciuni. Nesuferirea noastră Lingușiri și asmuțări.

Foile sau presa, cum i-se zice, e cea dintâi putere, amintită însă totdeauna pe urmă.

Inlăturarea presei asupra mersului afacerilor obștești, nu e lipsă ca s'o amintim aci. Toți o știu. Dar' pentru ea inlăturarea ei să fie cu folos împreunată, e lipsă, ca ea să propovăduiască adevărul, să lumineze și să îndrepteze. Mare și grea-i e dărușința și frumoasă-i e chemarea dacă o împlinește cu scumpătate, dacă nu și-o împlinește, ea e cea mai mare plăgă pentru obște. În loc d'a face bine, ea face numai ca să se ridice prostia d'asupra cuminenței.

Omului, pe care-l știi, că spune adevărul, bucuros îi stringi mâna. Pe cel ce-i bagi de seamă, că te minștește, îl alungi, dacă poți, dacă nu poți că tu însuși să te ferești de el. Minciuna e și ea o greșeală, ear' cel ce se folosește de ea cu gândul d'a cășuna un rău, păcat săvârșește.

Presa maghiară a ajuns azi acolo, ca să nu mai poată fi, fără d'a minți. În fel de Minciună Vodă parc'ar scrie toate foile maghiare. Și acest Minciună Vodă toate lucrurile le întoarce pe dos. Tăgăduiește, infățișază lucrurile nu după-cum sunt ele, ci după-cum mintea lui și-le închipuește. Lucruri, cari numai în creerii lui își au ființă, le încondează și și-le descrie ca fiind adevărate, petrecute.

Întoarcerea asta pe dos a lucrurilor, gazetelor maghiare le e iertată, căci cei ce le citesc scrisele, spun că-s la loc, că-s bune, că-s de lipsă; căci numai așa se poate amăgi obștea. Așa zic în primul rând stăpânitorii țerei care le ajutoră cu bani mulți, adunați de pe spinarea tuturor cetățenilor acestei țeri, prin urmare și de pe a noastră a Românilor, care suntem calul de bătaie al foilor maghiare.

Totdeauna e un gând ascuns, un interes e la mijloc, când spun minciuni foile maghiare. Și când e vorba de interes, se pricep cei-ce le scriu: Jidanii. Toate redacțiile foilor cu cari e năpăstuită obștea maghiară, băjbăe de Jidani, sunt pline de „Facem treburi“.

Precum, prin atavism, omul care

se luptă pentru un țel bun și adevărat și frumos, a trebuit ca să moștenească dela părinți gemenele adevărului, al frumosului sau al binelui, tot așa și Jidanii dela foile, pe nedreptul poreclite maghiare, au moștenit dela părinți apucăturile prin cari atât de mult se deosebesc de alți oameni, de alte seminții.

Părinții, moșii și strămoșii lor de nime n'au fost iubiți și nici ei n'au iubit pe nimenea. Toate popoarele au căutat să se scape de ei și cari au fost mai tari, mai curagioase, i-au huiduit, ear' ei Jidanii s'au împrăștiat în lume, ca făina orbului.

Huiduiți din toate părțile, o bună parte din ei au venit în Ungaria și Ardeal. Maghiarii, singuri și de toate popoarele nemaghiare urgisiți, au primit pe Jidani cu brațele deschise, căci își făceau și își fac încă mari nădejdi, că prin ei li-se va spori numărul. Jidanii, ca să se arete recunoscători caută pe ori-ce cale să se lingușească, și la meseria aceasta, trebuie să recunoaștem, de minune se pricep.

Prin foile lor nu citești altceva decât batjocuri la adresa noastră, în ele ne descriu în colorile cele mai negre, ne infățișează ca răsvrățitori, ca vânzători de țeară, și fiind-că suntem vânzători de țeară — după cum ele zic — asmuță pe cei de la putere, ca să ne osândească, să ridice furci pe seama noastră.

Ca să se vadă cât de pățimăș scriu foile „maghiare“ vom reproduce din o foaie jidovită din Arad, din „Aradi Hétfői Ujság“. Eată ce scrie această foaie în N-rul ei din urmă:

„Încă nu s'a dovedit, oare preotul valah Traian Vațianu sau un alt mișel scrintit la minte a călcat în picioare însemnul națiunii maghiare, dar' e fapt netăgăduit, că au săvârșit nemernicia, pe care trebuie să o răsunăm.“

Căci, în cele din urmă care e țelul acestui domnet de Moț, care-și trăiește viața cu mămăligă, prin care lățește pelagra (a mamaligán éloskődő pellagrát terjesztő móc „inteligencia“) căreia, numai slobozenia îi e mai mare în țeara aceasta ca obrăznicia? Dacă în țeara jucătorilor de urși, în pitica Valachie un Maghiar de acolo ar călca în picioare semnul nației valache, l-ar fi dărâburit pe sormanul. Numai aici, în țeara aceasta pot săvârși nepedepsiți vânzare de patrie, pot fabrica memorande, pot asupra tot ceea ce e maghiar, atțtătorii ce se numesc pe sine, „asupriți“. Bine ar fi însă să ne însemnăm că toate își au capăt și și — răbdarea maghiară.

Eată pe gazetarul maghiar în toată

se luptă pentru un țel bun și adevărat și frumos, a trebuit ca să batjocorească, ca să se lingușească. Vorba prorocului David: „Își ascute limba ca de șarpe“, ca să-și verse tot veninul ce-i clocotește în inimă asupra noastră, a Românilor. Căci ce alta vrea să zică atunci când ne terfelesc în chipul cel mai murdar, pentru un lucru închipuit? Căci aceea-ce se susține despre dl părinte Vațianu din Arad, că ar fi rupt însemnul maghiar, e cea mai grosolană minciună. Insuși primarul orașului Arad a recunoscut, că totul e o mișelie, minciună ovrească e aceea-ce scriu foile maghiare despre dl părinte Vațianu.

Se știe, că limba șerpului e crepată în două la vârf. Așa vrea să înșepe și limba scriitorășului de la „A. H. U.“ cu o înșepătură înima cetitorilor, ca să-i asmuțe împotriva noastră, și cu cealaltă numele cel bun al vrednicului părinte Vațianu, în persoana căruia ochii lor reuțacioși nu ved de cât un ațtător împotriva Maghiarilor, fără însă d'a avea temeri invederate.

Dar' jidanul de la „A. H. U.“ ca să adeverească că presa „maghiară“ e rușinea veacului în care ne aflăm, mai scrie încă și următoarele gugu-măni, vârsându-și tot veninul ce-i clocotește în inimă.

După-ce spune că-i toamnă și că lumea iasă la preumblare, spune că aici în Arad pe așa numitul Corso „printre sunetele frumos sunătoare și musicale ale limbei maghiare într'una se aud vorbe valahe, și încă în chip demonstrativ, provocător.

Nu Țigani, valahi cari se dau de a capra se ceartă pentru împărțirea acestui purcel ce l'au prădat, ci fecioroi („ficsurok“ le zice nespălata) îmbrăcați în pardesii deschise pant ceia cari demonstrează, fac în ciudă limbei maghiare. Căci numai obrăznică, nepedepsită demonstrare se poate numi aceea o săvârșesc candidații de martiri, apătoși la cap, ațtători bine plătiți sau fecioroi verzi, necopți. În Arad, în Aradul numit Golgota maghiară“.

Urte și spurcate cuvinte, cari slujesc spre iconirea minței și a inimii din care au eșit!

D'apoi, fiț'ar Golgotha de ris, perciunatule, da de când noi Români nu mai avem slobozenie de a ne folosi de limba noastră? De unde-ți iai atăta îndrăzneală, ca să ne batjocorești limba și să n'o mai suferi pe stradele Aradului? De când perciunatule? Au nu știi zicala limbii pe care o tragi ș'o împingi ca pe un

cal de la tramvai, au nu știi pro-verbul maghiar, că fiecare popor în limba sa trăește?

Cred, că nu știi, sau nu vrei să știi, căci seminția de care te ții n'are limbă și de aceea ne strigi nouă ca să urlăm și noi în limba maghiară, în care tu urlă.

Adecă să vorbim în limba maghiară, pe care el însuși o schilodește în coloanele lui „A. H. U.“. Căci e lucru știut că Jidanii strică limba maghiară. Dar' asta-i numai forma, fondul, ah. . . Să nici nu mai eșim pe strade noi cești cari n'am avut „fericirea“ de a învăța „limba cea frumos sunătoare și musicală“! Asta e o prea mare cerere chiar și dela un gazetar maghiar“!

Eată dară unde am ajuns, că adunătura de vespi din redacțiile foilor așa batjocorite maghiare, să se năpustiască asupra limbei noastre, ca asupra unei mortăciuni, să cuteze să ceară, ca să ne lăpădam limba și să folosim în casă și pe stradă pe cea maghiară.

Adecă să ne silească să preamărim pe acela, pe care din inimă nu-l putem preamări, să îndrănească să ceară, ca să nu cinstim pe acela pe care voim să-l cinstim; să ceară, ca să alungăm din noi aceea-ce D-zeu a voit să fie în noi și să sădim în noi aceea-ce Dumnezeu n'a voit să fie în noi, dar' aceea ce e dorința lor cea nebună.

Se poate cerere mai nebună, ca aceea, care vrea să ne facă să ne lăpădam de haina cea mai scumpă a neamului, de limba maicei noastre? De unde își ia atăta îndrăzneală Jidanul de la foaia maghiară, pe care îl știm, că de pe spinarea Românilor trăește?

Până-ce țeara a fost sub Nemți, același Jidani cereau să ne folosim de limba nemțească, ear' acum cer să ne folosim de cea maghiară.

Și toate aceste cereri, toate aceste scrise și amenințări obștea maghiară le primește de bune, căci obștea maghiară nu mai are ochi, nu mai are urechi, ca să audă și să vadă lucrurile așa după cum noi le arătăm și le spunem ci așa cum scriitorășii jidani necurmat și întortochiat i-le infățișează. Ea nu mai poate auzi adevărurile pe cari noi i-le spunem, căci a asurzit, ca acela care într'una aude clopotul trăgând; a căpătat orbul colorilor, ca acela, care numai o culoare i-a fost

## FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

### Legenda Vêrșetului.

Copleșit de grijile vieții, și plictisit de sgomotul pruncilor; apoi ca să mă mai pocăiesc și eu, ca bun creștin ortodox, ce mă țin a fi, am luat drumul de la răsărit spre apus, cătră sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog, să-mi ispășesc păcatele.

Mergeam singur siugurel, precum bine știți, că voiam să scap de sgomot.

Din Arad până în Bodrog se întinde pe câmpie o pădure umbroasă și răcoroasă. De-a dragul să mergi pe potecile ei șerpuitoare!

Cam la mijlocul drumului se afla o cruce simplă, de lemn. Aici odichnesc peregrinii mănăstirei. Nu știe nime cine a pus-o, pentru ce și când.

E cruce însă, e simbolul creștinismului, și bietul creștin călător, obosit de greul umbletului, cu drag i-se închină, o sărută și odichnește sub poala stejarilor ce o înconjură!

Cătră aceasta sfântă cruce înaintam și eu cu dorul, ca să poposesc puțintel.

Apropiindu-mă de sfânta cruce, dau cu ochii de un moșneag bătrân, bătrân foarte! Atât de bătrân că nici el nu mai știa da

seamă de numărul anilor ce i-au trecut pe sub picioare! . . . Văzând pe acest bătrân vrednic de toată cinstea, bătrân cu plete albe ca neaua, cari îi băteau umerii și spatele-i late; cu o față bătută de duchul vremurilor, dar' încă destul de veselă, și cu doi ochi mari negri, adânciți sub oabla-i frunte, dar' încă destul de ageri, am rămas ca și farmecat; și stăteam în fața lui ca un copil cuprins de frică. L'ași fi agrăit, dar' uu aveam îndrăzneală; mi-ași fi întors privirea pironită asupra lui, dar' nu mai puteam — mă farmecase! Așteptam să-mi dee el pace, să-și întoarcă privirile. . . dar' de unde: el mă luase cu ochii la țel, precum vipera puil de pajură!

Sub aceasta stare de îmbuimăcire, de abia mi-am putut face datorința de creștin, să-mi fac cruce, în fața crucii, și să zic rugăciunea Românilor în toate căile sale: „Doamne ajută!“

— „Amin!“ răspuse bătrânul meu, cu un glas adânc dar' plăcut. Apoi urmă:

— „Să-ți ajute Domnul, că vezi, ești creștin bun și știu în ce cale mergi!“

Imi venia să cred că trăiesc în testamentul vechiu și întâlnesc prorocii. Prins-am apoi mai mult curaj, și apropiatu-m'am cu sfială de acest moșneag biblic, voiam să-i

sărut mâna — dar' nu s'a lăsat. Nu știam cum să-mi talmăcesc această faptă: ori că nu mă ținea pe mine de vrednie, ca să-i sărut mâna, ori nu se ținea pe sine. Destul că nici decum nu mi-a dat voie să mă ating de el.

L'am întrebat că de unde-i? Mi-a răspuns că e din lume“!

Nu mă știam nici aci orienta cum să-l înțeleg: din lumea noastră cea dornică după mărire și averi, ori din cea a închipuirilor? N'am îndrăznit să-i cer deslușiri.

L'am întrebat de e Român, ori ce? . . .

Mi-a răspuns „să-l privesc și să-mi dau seamă!“

Gândeam în mine: ce bine ar fi acum de ași fi un învățat, care cunoaște naționalitățile după trăsurile feței! Nu-mi puteam da seamă. Dar' credeam că e Român! Mergând mai departe prin pădure mă întreabă, de credem noi Români, că o să dobândim de tot sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog? . . .

I-am răspuns că nu știu. — „Nu!“ — puse vorbă moșneagul — că voi Români nu știți umbla cu destulă tărie și asprime, ci vi-ar plăce să Vê șboare porumbii fripiți în gură. De ați cerca mai dinadins,

și cu mai mult curaj, ați câștiga și mă năstirea Bezdinului și episcopia Vêrșetului“.

— „Nu se poate taică — i-am zis eu — că Vêrșetul e de la început al Sêrbilor!“

— „Așa crezi, nepoate, dar' nu e așa, se amestecă bătrânul. — Vêrșetul e botezat în limba Română, și de Romani e întemeiat. Când marele împărat Traian a cucerit Dacia, Romanii goniau Dacii din toate unghiurile pe unde-i aflau. Așa s'a întâmplat, că o ceată de Romani urmăria o altă ceată de Daci, care se coborise de la munți și ș'o luase pe câmpiile Bănatului, cătră Dunăre. Dacii, oblicind pe dușmanii lor de moarte urmărindu-i, se împrăștiară pe câmpie, ascunzându-se și fugind care pe unde putea. Romanii dela o vreme aflând că din ceata Dacilor numai doi mai rămăsaseră în strînsă tovărășie, se năpustiră asupra acestor doi cu toată tăria, și au fugit după ei până la locul unde azi e orașul Vêrșet. Aici, văzând acei doi, că nu mai e scăpare, că Romanii îi ajung și pun mâna pe ei, au ridicat mâinile spre cer, an bătut de trei-ori în palme, și atunci deodată amândoi, au căpătat aripi și s'au înălțat spre cer.

Romanii de ciudă au ridicat arcurile să-i doboare, dar' pe când ei voiau să țintească, nori negri s'au adunat de-asupra

dat să vadă; s'a hăbăucit cu totul obștea maghiară, căci nu mai un gând fi stăpânește mintea, acela pe care i-l-au băgat în cap gazetarii lor. Azi nu mai poate cuprinde cu mintea, că Dumnezeu, care e o ființă cu minte, foarte cu minte, a putut să ne dea și nouă Românilor suflet, inimă românească și graiu românesc și că aceea ce Dumnezeu ni-a dat, ni-a dat nu ca să le lăpădam, ci ca să le ținem și să ne luptăm chiar împotriva acelor, cari vreau să ne lipsească de aceste bunuri.

Și să știe și să priceapă toți batjocoritorii, toți cei-ce venin de aspidă au sub buzele lor, toți asupritorii și toți încăleătorii drepturilor noastre, toți cei-ce vreau să arete, prin fapte nesocotite, că-și iubesc patria mai mult de cât noi, să știe și să înțeleagă, că dorul d'a lucra pentru binele țării, că limba noastră de naștere, că sufletul și inima noastră e ca apa riului, pe care drumetul o injură, dar' pentru aceea riul și pe mai departe răcorește pe drumet, ear' murdăriile ce i-le aruncă, le asvêrle la țermure, ca să nu fie stricăcioase. *Mănișor.*

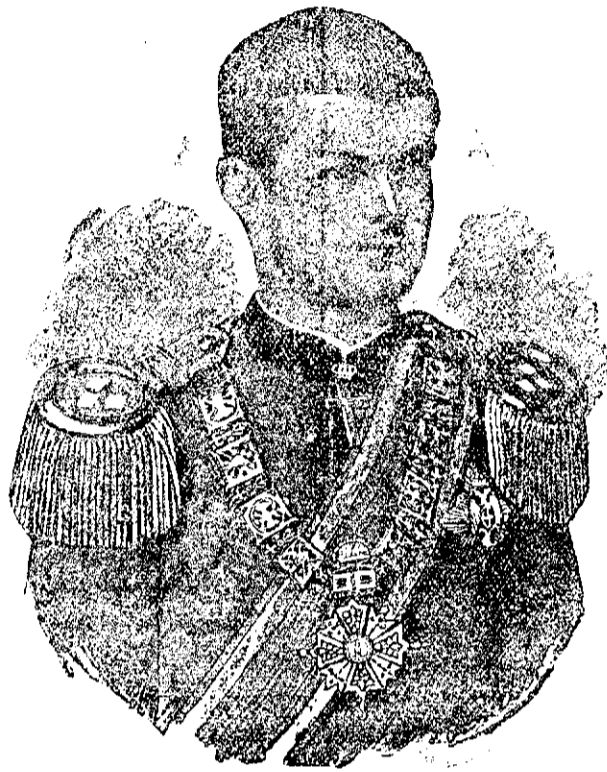
### Alexandru I. rege al Sârbiei.

Pe la începutul lunii lui Mai am fost dat în foaia noastră chipul reginei *Natalia*, mama tinărului rege *Alexandru I.*, al cărui chip îl aducem astăzi. Tatăl lui este fostul rege *Milan*, care a abzis dela tron pe la începutul anului 1889, căci li era teamă, că va izbucni revoluție contra lui, așa de rău ce era. În locul lui s'a supt pe tron unicul prunc al părinților, *Alexandru*, care poate fi astăzi cam de 23—24 ani.

În anul 1888 *Milan* se despărțise de nevasta sa, numai și numai fiindcă li făcea imputări, că ce traiu destrăbălat duce. Pe atunci regina *Natalia* și cu fiul său *Alexandru* cam de 13—14 ani, erau în scaldă *Wiesbaden* din Germania. Pe când decurgea procesul divorțului la Belgrad înaintea sinodului arhieresc, *Milan* pricinuia nevestei sale necazuri fără sfârșit; cea mai mârșavă faptă era că făcuse poliția germană să-i scoată cu sîla reginei *Natalia* copilul, intrând în odaia ei de la hotel și smulgându-i-l din brațele înțeleștate, deși își apăra pruncul ca o leoaică. Dar' patru poliști au înfrânt puterile unei femei. Copilul *Alexandru* a fost dus la tatăl său cel minunat, și de atunci stă mereu sub privegherea sa părintească, fie că stă acasă or călătorește. Deși *Alexandru* e deja de zece ani pe tron, totuși toate face și drege

tatăl său *Milan*, care nu se îngrijește nici de binele fiului său, nici de al țării, numai de plăcerile sale; mai ales de când a poruncit fiului, la începutul anului curent, să-l numească comandant suprem al oștirii.

Ca atare, zice lumea în Sârbia, *Milan* e în stare să-și depună pe fiul său de pe tron, dacă nu 'i-ar lăsa toate pe voie. Astfel bietul fecior aproape e înfricat, nu se amestecă în nimic, rabdă, rabdă până poate, dar la urma urmelor totuși va plesni coarda. Din cauză că tatăl său e om așa de stricat, *Alexandru* nici nu poate căpăta nevastă, deși a fost de vre-o 8 ori la peșit pe la familii de seama lui; toate au respins să-i deie fata, rușinându-se a se înescuși cu un om cum e *Milan*.



ALEXANDRU I, REGE AL SERBIEI.

Spre a-și veni câte odată în ori, *Alexandru* ese de călătorește câte odată afară din țeară, în străinătate, dar tatăl său trimite pretutindeni spioni după el, care-l priveghează și-i raportează tot ce face fiul, cu cine se întâlnește, ori cu cine stă de vorbă, prin scris. Acum vre-o lună, tinărul rege se duse la vestita scaldă din Boemia, zisă *Carlsbad*, de o săptămână însă nu se știe de el unde a plecat, se zice că voește să se întâlnească pe ascuns cu mama sa *Natalia*, căci în Sârbia se îngâmădesc nori grei pe capul lui *Milan* din cauza fărâdelegilor ce le săvêrșește; ear' dacă ar izbucni furtuna, n'ar fi sigură nici poziția lui *Alexandru*.

Apariția artistei a fermecat auditorul de la roate. Nici o forță elementară n'ar fi putut opri aplausul, fără numai trăsnetul notelor din opera „Faust” de Gounod, cu care s'a început concertul. Debut admirabil, prin care *Mme Vladaia* nu și-a confirmat numai reputația celebră, ci a probat, că sentimentele sublime și gândirile omenești se pot interpreta și în graiul românesc. . . . a cântat și românește și publicul a bisat-o fără îndurare. Are tehnică mare și dispune de un sopran excelent, voluminos, undulație distinsă și e perfectă în coloratura tonului. Deosebit în „Il bacio”, de Arditi, în care calumnează variația bravurei, și-a dovedit toată abilitatea artistică, prin care

## De la Sate.

### Concertul dnei Vladaia în Oravița.

Mulțumită orânduirii neînțelese a Dumnezeirii, Oravițenii au avut parte la 30 Septemvrie n. c. de o rară plăcere.

Ca passantă *Mme Vladaia*, artista noastră din București, în turneul ei artistic a concertat și la noi în Oravița.

O adevărată însuflețire. Pretutindenea răsuna devisa zilei: „de seară la operă”. La 8 oare precis sala teatrului tixuită. Sunetul signalului tăia freametul șoaptelor; urmă obișnuita pauză a curioșității. . . .

a înmărmurit și pe cei mai de valoare cu noșcători de musică. Germani și boemi de aici, cu teorii extinse în arta muzicii i-au constatat școala înaltă, decât care mai admirabilă încă n'a găzduit scena teatrului din Oravița, care în Ungaria, ca vechime este al doilea după cel din Presburg.

La dl *Petrovici*, care are o voce mare, am admirat par excelence pronunțarea, și ca să resfir ori-ce bănuială de șovinism, las să urmeze aprecierea străinilor, apărută la 2 al curentei în Nrul 40 al organului local „Oraviczker Wochenblatt”.

„Rară voluptate de artă ni-a dat să gustăm Vineri seara la 30 Septemvrie artista *Mme Irina de Vladaia*, fosta primadonă a operei comice din Paris, a teatrului municipal din Nizza și în prezent a operei rom. din București, întovărășită de dl *Anastasin Petrovici*, aplicat ca baritonist de operă, cari au dat în teatrul de aici un concert bine cercetat, în care artiștii au secerat laude binemeritate și aplaus frenetic după fiecare piesă. Doama *Vladaia* este o artistă desăvârșită; are școală distinsă și posedă excelent element de voce; este în sfârșit și apariție frumoasă — a omorât auditorul cu potopenie de aplause. Dl *Petrovici* încă și-a executat punctele sale din program cu dexteritate și cu bariton frumos. Ambe ducăturile au reușit foarte dragălaș și fărmeător. — Programul a fost foarte ales. Gounod, Verdi, Schubert, Donizetti, Arditi, precum și unii compozitori români: Ștefanescu, Scheletti, au fost reprezentați, cu un cuvânt ales; putem enuncia — o serată exquisită, care a oferit o adevărată plăcere pricepătorilor de musică de aici. Ori încât vor ajunge în calea lor acești artiști, li putem recomanda pretutindenea cu entuziasm”. Tot în acest sens scrie și cealaltă gazetă locală „Oravitzker Zeitung”. Apreciația coincide absolut cu realitatea și nu poate fi micșorată nici de entuziasmul nostru românesc nici de furturi dujmănoase.

Să le auzim de bine!

George Jianu.

### Un jubileu de 50 de ani.

Vasău, 3 Oct. 1896.

*Atanasie Popa*, preot de 50 de ani, având o vîrstă de 73 de ani, și-a serbat jubileul ca preot de 50 de ani Duminecă în 20 Sept. st. v. a. c.

La această sărbătorire s'a adunat din jur preoțimea și învățătorimea la lăcașul bătrânului jubiliant preotul *Atanasie Popa*, de unde la 4 ore d. a. s'au dus cu toții la sf. biserică, unde s'au săvîrșit. Rugăciunile de seară prin preoții: Ioan Coroiu din Vasău.

celor sburați, și ei au început cu glas puternic a porunci norilor: „Vêrsați. . . Vêrsați”. . . Și norii au vîrsat povoiu de ploaie asupra Romanilor, cari apoi n'au mai putut urmări nici cu privirile pe semi-zoii Marte și Rumul, cari veniseră să-călênzească pe aceste locuri mănoase.

„După ce au încetat ploile și Romanii au văzut că pe ce locuri frumoase au ajuns, nu s'au mai reintors la munți, ci s'au așezat aici, și-au zidit case și au pus temeliiile unui sat, pe care l-au numit după vorba celor sburați: „Vêrsați”! Eară din satul „Vêrsați” s'a făcut orașul de azi: „Vêrșet”! Așa mi-a povestit-o mie moșul, și așa vi-o povestesc și eu D-voastră.

Nicu Stejărel.

### În menagerie.

Sunt patru într-o celulă mică și rabdă frig și foame, împreună liniștiți și blânzi. Sunt patru lei despre cari vorbesc.

Am stat uimită în fața lor. E așa de puțin și de strîmt locul, unde aceste noble animale sunt osândite a vieții, în cât te cuprinde mila.

Ei trăesc în robie, dar' robia aceea și-o fac plăcută trăind în pace unii cu alții și

dacă nu pot să se ajute și să-și ușureze soarta, cel puțin nu strică și nu se chinuiesc unii pe alții. E mic locul, dar' ei încep.

Nu se împing, nu se ceartă, nu-i nelis-tește dacă unul dintră ei e mai deschis la pîr și mai frumos la făptură, și dacă celalalt, dormind s'a lungit prea tare, în cât trei trebuie să stee ghemuiți din pricina lui.

Din ochii lor strălucește un ce aprinzător dar' dureros, și prin câte un urlat puternic ei fac să se cutremure toate vietățile slăbănoge din jurul lor. În glasul lor tremurător pare-că auzi un popor întreg, care strigă după dreptate și slobozenie, ne mai putînd suferi jugul apăsător al robiei.

Dar' eată le vine stăpâna! O femeie blondă grăsulie, care i-a crescut, i-a învățat și care i-a îmblânzit.

Când o vîd, toți patru se ridică în picioare, ear' când ea descue ușa și intră în celula lor, din ochi le poți ceti la toți recunoștința. — Se supun unui cuvînt și fac totul ce stăpâna lor le poruncește.

Ce deosebire întră aceste animale, din fire sălbatică, și întră oameni! Cât de sus stau aceste animale, fără simț, oamenilor lipsiți de curățenia inimii și a simțmintelor.

Ei stau patru într-o celulă mică și nu-și

fac rău unul altuia, căci sunt de un neam.

Ear' oamenii? Cruță ei pe cei de un neam cu dînșii? — Nici vorbă!

Oamenii nu rabdă; nu iartă!

Oamenii vorbesc dulce, dragălaș și blînd unul altuia în față, ear' în gândul și inima lor lucră patima. Întoarce, sucește și fărêște la planuri cum să strice, cum să amărască vieța semenilor lor. Oamenii nu încep liberi unii de alții. Se împedecă de o hârtie, ca să înceapă la ceartă.

Fie-care vrea să stăpânească, să se arate tare, puternic, să umilească pe cine poate, să tragă tot la sine, ca îndestulit și îm-buibat să ridă de cel slab și sărac.

Și când vre-unul insuflat de un înalt duh se ridică din robia patimei, când prin frumuseța sufletului, slăguință, statornicie și muncă cinstită ajunge de-și vede viitorul asigurat — să vezi cum lucră patima, cum răsare ura, simburile atâtor fapte rele și înflorătoare. Ea cuprinde inimile animalelor cu chip de om, și de aici se începe lupta.

Cel de omenie trebuie să piară, căci pécătosului li creapă lumina ochilor privind fața cinstită. — Pécătoșii toți — și sunt mulți, de tot mulți în lume — se adună numai de cât și se întrec în iscodirea țesăturilor pătimașe ale inimii, pentru a zdrobi

cinstea. — Ei fură, înșală, mintesc și batjocoresc pe cari li pot și se înfrățesc cu iadul, numai să repuie pe deaproapele său.

Animalele acestea, dăruite de la fire cu judecată și minte, oamenii aceștia răi sunt adevăratele bestii.

Leul se închină stăpânei sale și li pătorează recunoștința; — omul li implântă cuțitul în inimă și ride îndestulit, când li vede pierzarea.

De la acești lei ar trebui se învețe oamenii și mai ales aceia, cari se țin de unul și același mănunchiu, să învețe cum să trăiască împreună.

De la ei să iee pilde, cum să cinstească pe cei mai mari și mai vrednici, pe binefăcătorii lor.

Am plecat mai departe și m'am oprit la celula din vecinătate.

O hyenă sta tulburată și mănoasă. Ochii ei se întorceau în cap ca niște fulgere. A-ceeasi privire ce am mai văzut-o la câte-o ființă dornică de mărire, flusturată, dar' cu inima goală și stricată. Hiena din menagerie nu chinue pe cealaltă consoartă a ei ce stă răzimată de ușa celulei. — Ele trăesc liniștite, se înțeleg întră ele bine, pentru-că sunt de un soi. Sămînța por-

cau-Bărești, Ilie Bursasau din Sust-Briheni și Petru B. Baica preot în Băiță, de față fiind învățătorii: Ioan Pinter din Beiuș, care prin anii 1856 a servit la altarul lui în această comună cu jubilanțul preot, fiind învățător acolo; Vasile Sala învățător în Vașcău, teolog abs., Georgiu Ciuhandu și alți mai mulți.

După săvârșirea sf. slujbe de seară s'au îndepărtat cu totii la casa jubilanțului preot, unde au fost ospătați în modul cel mai prietenos. N'au lipsit nici toastele; astfel pentru jubilanțul preot s'a toastat mai de multe ori. Pentru P. S. Sa Dl. Episcop diecesan Ioan Meșianu, învățătorul Vasile Sala pentru dl. protopop Vasiliu Papp, preotul Baicu Petru ginerele jubilanțului, pentru luptătorii națiunii, Ilie Bursasau și Alexandru Pelle ginerele jubilanțului pentru învățătorime, precum și Georgiu Bogdan pentru talpa țerei — nație etc.

Și pe această cale urăm viață lungă jubilanțului preot, care deși e împovărat de un număr așa frumos de ani, e vesel și deplin sănătos. Nu pot să trec cu vederea, că toastând dascălul Vasile Sala și numărând cei 32 de nepoți și 8 strănepoți, — adresându-se prin o vorbire lor — ia adus pe cei prezenți de au sărutat pe tata, moșu, soțu, cu lacrimi de bucurie în ochi, dându-le binecuvântare părintească. Această privește a scos lacrimi de bucurie din ochii celor de față. Poporamul.

### Bibliografie.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea I. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

— Calendarul Bisericii de Răsărit în stil vechiu și nou, cu noi reguli de calcul aplicabile și la calendarul bisericii de apus de P. Domici, inginer, fost ministru al lucrărilor publice. Cartea a apărut în Craiova la tipografia națională Italian și Ignat Samitea.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numeralele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alesc“. — Nr. 6. N. Macovșteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor“. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice“. Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântec Bănățene“ cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

## Invitare la abonament

Decidem prin aceasta abonament pe al IV-lea Quartal resp. al II-lea sem. 1898 la

### „TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarhie:

Pe un an . . . . . fl. 10.—  
Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—  
Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50  
Pe o lună . . . . . „ 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an . . . . . franci 40.—

### NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagini.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.“

## PARTEA ECONOMICĂ

### Tovărășii productive.

Rodul ostenelelor țeranului trece prin atâtea și atâtea mâni până ce ajunge în mâinile celor ce au lipsă de el. Toate aceste treceri prin mâinile negustorilor, se înțelege de sine, că scumpesc foarte aceea-ce țeranul a scos din moșia sa, sau ceea-ce a adunat de la vitele pe care le-a prăsit și le ține, pentru-ca prin vinderea cărnii, pielei, lânii, laptelui să ajungă la bani, cu cari să-și moade căpătăiele nevoilor casei și ale familiei.

Scumpirea asta a produselor țeranilor, scumpire care îmbogățește nu pe cei ce au asudat și au muncit din greu, ci pe speculanți, de cele mai multe ori jidani și peste tot neromâni, trebuie să ne pună pe gânduri și să ne facă, ca să ne cugetăm asu-

pra mijloacelor ce ar trebui să se ice, pentru-ca plugarul, economul român să capete un preț mai bun pe roadele muncii sale, ear' nu să fie silit și amăgit, ca să le dea pe un preț de nimica.

Știm, că în jurul orașelor din Ardeal, Bănat și Crișana mai toate satele sunt locuite de Români.

Laptele de la vacile țeranilor în nu puțin e cumpărat de străini, cari îl duc la oraș și îl vând sau dulce sau acru, ori apoi că-l prefac în brânză. Se înțelege, că „ducerea“ asta la oraș, face ca mijlocitorului să-i rămână în pungă un frumos câștig, ear' producătorului, plugarului i-se scot ochii cu un preț de nimic, în cât îl pune pe gânduri, să mai țină vaci ori să le pustiască pe toate.

Țeranii străini, și mai ales cei din Germania, ca să scape de mijlocitori, și ca să capete un preț mai de dai Doamne, au întemeiat în tovarășie așa numitele: Lăptării. Laptele de la vacile întovărășiiților se strânge și se trimite la oraș, prin un reprezentant, tot așa smântâna, untul, brânza. Pe lângă, că nu se duc la oraș, unde așa de ușor se duc banii, dar' apoi laptele să și vinde cu un preț mai bun.

Dar' lucrarea economilor străini nu s'a oprit la întemeierea lăptăriilor, căci au întemeiat și mori obștești, pitării obștești, meserii, și astfel au reușit să alunge pe negustorii și speculanții, cari făceau cele mai mari câștiguri cu produsele economilor.

Astfel de tovarășii ar trebui să ne întemeiem și noi Români și nu numai aceia cari locuiesc în apropierea orașelor, ci și aceia care sunt mai îndepărtați. Foloasele ce le aduc astfel de tovarășii sunt din cele mai mari, și nu e bine, ca să stăm cu mâinile în buzunar, atunci, când străinii ce ne împrejmuiesc au întemeiat astfel de tovarășii, cu toate că mijlocitorii în potriva cărora le-au întemeiat sunt și ei de un neam cu ei.

Când te gândești, că măcelarii și covrigarii de la orașe ce prețuri mari iau, și când știi, că pe ce prețuri mici au cumpărat, unii vitele, alții grânele de la țerani plugari, vrând nevrând trebuie să-ți zici, că deosebirea asta de prețuri așa de mare trebuie să înceteze și e de datorința frunțașilor plugarilor, ca să facă să înceteze odată pe deoparte bătaia de joc ce se face producătorilor, ear' pe de altă parte bazunărirea obștei de la orașe ce i-o fac și mijlocitorii și unele soiuri de meseriași.

Morăritul, pităritul, măcelăritul doar' nu-s meserii așa de grele și așa de anevoiase, sau apoi așa de costisitoare. Cu cât mai multe produse brute nepregătite se aduc

pe piața orașelor, cu atât mai tare se stângenește concurența ce ni-o fac țerile străine și cu atât mai tare crește prețul roadelor muncii plugarului.

De aceea, cei ce au la inimă binele și înaintarea neamului, pună-se pe lucru și întemeieze tot tovarășii de aceea, cari li-se impar că mai bune treburi vor fi în stare să facă.

Căci dacă se simte undeva lipsa întovărășirii, apoi la țerănimă noastră desigur se simte.

### Trei greșeli de căpetenie la nutrirea albinelor în timpul toamnei.

E lucru știut, că mulțime de albine se prăpădesc în urma neindestulitoarei hrane. În deosebi acelea se prăpădesc mai tare, cari sunt așezate în coșuri de pac. Trei greșeli de căpetenie sunt, pe cari le săvârșesc ecomomii cari se indeletnicesc cu albinăritul și pe cari le săvârșesc când e vorba de hrănirea albinelor în timp de toamnă:

1. Ei nu știu câtă hrană trebuie unui stup, și se mângăie cu gândul, că dacă a dat unui stup vre-o 2-3 chilograme de miere sau de zahăr, atâta e și indetultilor. Albincele însă au lipsă preste iarnă și pentru hrana în răstimpul roiei din întâiele luni ale primăverii, de cel puțin 8 chilograme de nutremnt. Ceeace ele nu pot să și adune, să-și strângă, trebuie ca să li-se dea.

2. Ele se hrănesc în chip cu totul totol întors, cu porții date din când în când. Hrana dată cât mai des, înriurește foarte mult asupra roitului. Nutremntului deodată dat i-se va lua folosul cu prilejul urzitului și prin asta ținta nu se ajunge. Așa dară, nu cu porții mici, ci 1 până la 3 chilograme să le dăm d'odată!

3. Ele se nutresc, de cele mai multe ori, târziu de tot. De-aici vine apoi, că nutremntul îngrămădit nu se mai poate acoperi și de timpuriu se înăcrește. Dacă vom începe cu nutrirea albinelor atunci când încep înghețurile, nutremntul nu mai e folosit în celule și albinele flămânzesc cu mâncarea lângă ele. Cu prilejul nutrirei albinelor în restimpul toamnei, asta să fie regula: Hrănește-le mai bin' mai mult, de cât mai puțin, apoi cât mai curând în Septembrie și începutul lui Octombrie și tot-d'a-una în porții mari să li-se dea hrana trebuincioasă.

După „D. schles. Imker.“

nirilor rele zace în ele, și totuși lor nu-și fac nici un rău.

Dar' cum fac oamenii?

O fată săracă, de pildă, muncește ziua și noaptea, ca să-și asigure viitorul, să poată trăi și ajuta părinții, frații și pe cei de un neam cu ea. Ea cumpănește tot cuvântul, să nu supere pe nime, să nu greșească nimănui și să nu-și uite nici odată de vrednicia ei de femeie, și vine o femeie păcătoasă, care toată viața ei nu și-a împlinit datorința nici de fiică, nici de soție, nici de mamă; — care toată viața ei a trăit în desfrâu, neîndeletnicindu-se cu nimic bun, cu nimic frumos, și aceasta făptuire păcătoasă lovește cinstea celei cinstite, celei prigonite de soarte. Strigă, la toți și la toate: „Fata aceea e rea, e prăpădită, trebuie sdrobită pentru societate, pentru stol! Și păcatul învinge — căci fie-care cum se știe pe sine așa judecă — și ar zdrobi sigur pe copila sărmăna, singura și neocrotită de nime, dacă puternicul împărat al lumii, Domnul cerului și al pământului n'ar ridica mâna câte-odată lovind pe păcătoși și strigându-le: „Destul dobitoacelor!“

În stânga stă un bou sălbatic. Bou pentru-că are coarne, încolo tot corpul e schimonosit. Cu genele plecate în jos, el se

ingrijește numai de stomac. Mi-l închipsec asemenea unui vândut străinilor de neamul său, un renegat, care lăpădându-se de neamul său, — nu mai știe nici el ce este, ci pe prețul națiunii sale trăește în muștrări de cuget, în trândăvie, dar' în belșug în de ale stomacului.

Mai departe câteva soiuri de oi așa numite: Lame, voioase, sprintene și destul de sdravene, dar' pe ochii lor se lasă ceva întunecat ca negura. Mi-se părea, că ved unele tinere înțorțonate, cărora cartea nici odată nu li-a fost dragă și totuși câtă deosebire.

Animalele aceste sunt blânde și bune, până când o tineră din soiul celor spuse mai sus cu cât e mai proastă, cu atâta e mai închipuită, mai înfumurată, mai dornică după dichiseli, mai rea și mai primejdioasă.

Dar' iată elefanții apar ca niște deputați groși la piele și la nas și neastoiți din cale afară. Cu tromba lor tot adună, se loagănă, fac la semne și se închină mereu.

În altă parte a menajeriei se ved moimele. O asemănare amănunțită între ele și oameni, ne arată, că nu e mare deosebirea.

Mă uitam cum un domn le arunca prune și alte poame. Când da la una, toate strigau și se uitau crunt și cu sprincenele încrețite, ba unele se și repeziau să muște. Eată lupta pentru traiu! Eată ura și răutatea! Cel mai tare să învingă și să sdrobească pe cel slab.

Lângă moime un vultur, cu capul și aripile lăsate în jos are înfașoarea unui versuitor pe care lumea nu-l pricepe și din pricina aceasta trăește părăsit, deși prin sborul gândirei sale e cu mult mai sus tuturor aceloră ce-l osândesc. El ar pute străluci prin înălțimea minții sale, dar' prigoniit fiind, îl istovește sărăcia și trebuie să atârne de la niște vermi păcătoși ce se tiră pe pământ, trebuie ca slobod fiind, să se simtă în robie. — Înfașoarea-i des-nădăjduită nu vedește slăbiciunea, ci în răbdare pândeste privilegiul să cadă lanțurile robiei și apoi să se înalte în locul pentru el păstrat.

Urșii, lupii, tigrii și leopardii mi-se păreau tot atâtea priviri și fețe cunoscute a multor dintră cunoscutele și cunoscuții mei, cu cari am fost osândită în vicaș a trăi; fără ca adevărul să li-l pot în față spune.

O mulțime de animale, cari trăiesc unele lângă altele în pace, stăpânite de un singur

om, căci prin învț și dresare se fac blânde și recunoscătoare. D'aici din locul acesta, unde mulțime de animale împreună petrec, am putut și noi cei-ce oameni ne numim, ca să luăm învățătură și să ajungem odată la cunoașterea adevărului, că: învățătura e în stare, ca să ne înfrumusețeze inima, să ne luminezeze mintea, fiind-că numai într-o oameni cu inima bună și mintea luminată e cu putință o paciență conviețuire.

Sibiu 1898.

Porumbița.

### Poesii populare.

(Din Cenad.)

Cine draci o mai văzut,  
Fată mare fociorită,  
Scrisă-i roabă la temniță:  
Joi o scris'o,  
Vineri o duso,  
Sâmbătă în fere o pus'o.  
Duminecă ea s'o rugat:  
Căpitan peste temniță!  
Slobozi-mă la vliță,  
Doar' oi vedea o rîndunea,

### Povețe economice.

**Păstrarea pâinei.** Plugarii nostri au bunul obicei, că nu prea razimă în pânea cumpărată de la pitari sau pitărese. Țerancele noastre când fac pâne, fac mai multă deodată, dar' nu se prea îngrijesc, ca să nu se uște sau inflorească. Un bun sfat am putea da țerancelor noastre, pentru-ca să poată delătura reul care atâta pagubă pricinuește. Cum s'a scos pânea din cuptor să o băgăm într'un sac în care se mai află puțină făină, dar' astfel, ca părțile de deasupra pâinei să fie lângă olaltă. După aceea legăm sacul la gură și îl acățăm într'un loc, ca să nu se atingă de nimica și unde să umble aerul. În chipul asta vom putea să ținem pânea și răstemp pe șase săptămâni fără d'a se usca, sau apoi d'a se muceți. Înainte d'a începe o curățim cu o cârpă curată, o punem răstemp d'o noapte, ca să stea în pivniță, ca să fie iarăși moale.

**Cement de var.** Prin amestecul varului ars cu sare de bucătărie vom pregăti astfel de cement, care s'a dovedit a fi în stare ca să nu se strice în urma vremurilor.

### Mijloc de a nutri viței și oile;

De la o bute mare tăiem două treimi din doage, de așa, ca să se facă găuri, prin cari vitele să poată ajunge la nutreț. Găurile pentru viței se vor face mai mari și mai largi, ca cele pentru oi. Cu ajutorul acestor „iesle” vom cruța nutrețul, căci vitele nu-l vor putea risipi, apoi nici nu se vor putea împinge așa ușor, cum e de pildă la iesle sau la capră. E în firea mieilor și a vițelilor, ca la mâncare să se lovească și să se împungă, de aceea e de lipsă, ca la o depărtare de 30 centimetri de la bute să se pună pari; aceștia împiedecă alungarea celor mai mici. Butea se poate umplea ușor și fânul, otava și paele le vor putea mânca fără de a le risipi.

**Expoziție de poame.** „Reuniunea română de agricultură” din comitatul Sibiiului va pune la cale o a doua expoziție de poame. Expoziția aceasta se va ține în toamna anului acestuia și anume în orașelul Sebeșul săsesc. Se știe, că aceasta muncitoare Reuniune a aranjat în anul 1894 o expoziție de poame în frunța comună Seliște, de lângă Sibiu, expoziție, care a avut o reușită din cele mai minunate și care a mulțumit pe deplin pe cei ce au avut norocul să o poată vedea.

După cum am mai spus într'un număr trecut al foaiei noastre, destoinicii bărbați din frunța „Reuniunii agricole” din comitatul Sibiiului vor pune la cale, tot în toamna a-

nului și tot în Sebeșul săsesc o expoziție de vite, de care în fiecare an a aranjat. Amănunte vom da la timpul său.

**Câteva lucruri bune de luat în socotină la îngrășatul porcilor.** 1. Îngrășatul trebuie să se înceapă încă din întâiele săptămâni ale vremii când rimătorii au ajuns vârsta de la care se poate face îngrășarea. 2. Laptele, și în deosebi cel dulce e un foarte potrivit mijloc pentru îngrășatul cum se cade. 3. Făină de cucuruz și de urez, dacă le dăm rimătorilor mai multă, apoi slămina va fi cam uleioasă, ear' carnea fragedă. 4. Orzurile și arpăcașul e foarte potrivit pentru nutreț, căci dau putere. 5. În săptămânile din urmă dinainte de tăiere e foarte bun nutrețul de seacă, căci prin nutrirea aceasta se capătă carne și și slănină multă. 6. Mâncarea trebuie să se dea foarte regulat și mai bine să se dea mai des de cât mai rar. 7. Trocile și peste tot vasele în cari le dăm mâncarea, să fie cât se poate de curate.

**Păstrarea cepei.** Păstrarea pe vreme mai îndelungată a cepei se face așa, că se pun coardele în fum. Ceapa nu capătă nici un miros de fum și astfel putem face, ca să nu încolțască.

**Toamna în România.** Lipsa de ploae tocmai în timpul când încep sămănăturile de toamnă este cea mai rea secetă, care poate să fie — și de astfel de secetă a avut șansa să plângă România până în ajunul zilei de 14 ale l. c. Ploaia n'a ajuns pedearindul, aci a fost întreruptă chiar pe unde a dat, așa că nici nu se știe încă, de a fost de un folos simțit. Fiind foarte puțină, se simte încă mare trebuință de ploae, pentru pregătirea lucrurilor de toamnă.

**Culesul cucuruzului în România** a implinit nădejdele ce și-le-au făcut lucrătorii și economii de pământ. În unele părți roada cucuruzului a fost așa de frumoasă cum rar s'a pomenit.

Dar' și în România, ca și la noi în Ardeal și Ungaria, viile nici pe de parte nu au dat o roadă, ca să mulțamească pe cei ce cu atâtea greutate și cheltueli le-au muncit. Tot cam așa stă lucrul și cu poamele. Dar' credem, că stăpânirea din România, care a dat dovezi și până acum, că are la inimă soarta plugarilor, va face și a și început să înlesnească foarte mult pe plugari în munca lor. La noi însă, stăpânirea nu are bani când e vorba să facă ceva pentru înaintarea agriculturii români, dar' are și dă din greu pentru susținerea leneșilor și desmierdaților Ciangăi, Săcui și răsvrățitorilor de pe Alföld.

**Vin Italian.** Din an în an tot mai mult vin se aduce din Italia, care las' că nici pe departe nu ajunge vinurile noastre, dar' apoi mai duc și o mulțime de bani în țară străină, cea ce pe stăpânire se vede că nu o pune pe gânduri. Altmintre nici nu ne putem închipui, că acum când floxera a pustiit viile, ca să nu facă aproape nimic sau apoi foarte puțin să stăruie pentru-ca bieții plugari năpăstuiți să-și poată planta din nou viile.

### Aflarea unui mijloc de îngrășământ.

Inginerul diriginte al salinei Tergu-Oena din România a descoperit în împrejurimile salinei un prețios mineral (piatră) alcătuit din clorură de potasă și clorură de magneziu, și care poartă numele de carnalit. Carnalitul se întrebunțează ca îngrășământ pentru pământ și se exploatează acum numai din Germania.

### Felurimi.

**\*\* Materie mistică.** Crysostase se numește o curioasă materie compusă din fenol, camfor și saponin, la cari se mai adaugă și o mică doză de oleu de terpenin. Această materie are curioasa însușire, că în contrast cu alte materii cunoscute, la frig devine fluidă, ear' la căldură se solidifică. Drept, că cunoaștem deja o mulțime de corpuri, cari la temperatură scăzută devin fluide, ear' la căldură iau formă solidă: materiile albuminoase. Dar' dacă de es. albumului oului a luat odată formă solidă, nu există acel grad de temperatură rece, care să-l preschimbe earăși în materie fluidă, cum se întâmplă aceasta cu crysostasa.

**\*\* Alcoolul și vocea.** Că alcoolul are influință asupra vocii omului, vor fi observat de sigur toți la semenii lor — iubitori de beutură. Oamenilor în stare iluminată le place să vorbească cu voce tare, la ce de regulă urmează, că după trezire se alege cu câte o strașnică răgușeală. Drul Sandras a făcut interesante studii cu privire la influința alcoolului asupra vocii omenești. A esperiat că această influință e foarte stricăcioasă, căci conform experimențelor sale alcool de 90° nimicește aproape total vocea omului, așa că aceea numai după pauză de preste o oră și recapătă estersitatea. După beutură de rum, absint și liker beutoriul își pierde cel puțin cele două tonuri de jos, dacă nu mai multe; repetând beutura, poate să se bucure beutoriul dacă poate da patru tonuri. — Efectul vinului e mai puțin periculos pentru voce, și acesta e un mare noroc pentru oamenii cari iau parte la bancheturi, căci altcum ar deveni foarte — tăcuți.

**\*\* Poporațiunea Bosniei și Herțegovinei după religione.** Conscriptiunea poporațiunii Bosniei și Herțegovinei, făcută în

anul trecut, a dat următoarele date despre poporațiunea acestor provincii: Locuitori de rel. mohamedană sunt 548.632, greco-orientali 673.246, romano-catolici 334.142, evrei 8213. Pe celelalte religione se vin 3859 suflete. De tot numărul poporațiunii e 1.568.092. Mai mare sporiu se arată la romano-catolici.

**\*\* Massagiul înainte cu 2600 de ani.** Medicii moderni țin mult la cura de massagiul, pe când aceasta nici nu e descoperire nouă a științei medicale moderne, căci o cunoșteau și popoarele străvechi, ba are un trecut cu mult mai respectabil, de cât multe alte meserii, a căror origine datează din timpurile antice. În muzeul din Londra (British Museum) în secțiunea assyriană se află o tabelă sculptată, pe care se poate vedea clar cum un om săvârșește massagiul asupra unui altuia. Tabela a fost făcută cu 2600 de ani înainte de timpurile noastre, din ce rezultă că assyrianii folosiau deja — frământarea ca mijloc de cură.

**\*\* Viscol într'un păhar de apă.** Ori-cine poate produce o bunicică ploaie torențială într'un păhar, dacă urmează îndigitațiile profesorului Errera (Bruxelles). Luăm un păhar da apă cam măricel și 'l umplem de jumătate cu alcool de 92°. Gura păharului o acoperim cu un fedeu de porcelan, apoi păharul astfel acoperit îl înfruntăm în baie de apă până ce alcoolul se înfruntă bine, dar' nu ajunge încă la gradul ferberiei. Scoatem apoi păharul din apă și-l punem pe o masă de lemn. După câteva minute vom observa, că sub fedeu de porcelan aburii de alcool se împreună în veritabili nori, cari încetul pe încetul trec în stare de ploaie și în păhar începe să cadă o ploaie de alcool în șiroaie subțiri, dar' atât de dese, ca și șiroaiele de apă în natură cu ocaziunea ploilor de vară. Interesantul fenomen durează une-ori câte jumătate de ceas. Dacă accelerăm răcirea alcoolului, putem observa în păhar adevărate viscole în miniatură.

**Tătâni bărbaților vestiți.** O foare francesă știe să spună, că ce lefterie aveau tătâni unor oameni vestiți.

Eată o mică însemnare:

Verdi — birtaş.

Gerome, pictorul — giuvaergiu.

Pailleron — măcelar.

Murger — portar.

Jules Simon — negustor de postav.

Arsène Houssaye — pietrar.

Jules Claretie — negustor de vase de porțelan.

D'Ennery — negustor de haine vechi.

Lockroy — teatralist.

Ulbach — croitor.

Brisson — tapițer.

Sarcey — birtaş.

Coquelin — covrigar.

Pasteur — pielar.

S'o trimit la maică-mea.  
Să nu 'mi poarte hainele!  
Nici le poarte nici le ție,  
Ci le facă o tiliguță,  
Și le scoată la uliță;  
Și le dea foc și pară,  
Să mergă fumu pe țeară.  
Se audă maicele,  
Să nu'și dea ficele,  
Cum m'o dat maica pe mine.  
După un negru de rumân,  
De frică să 'i zic jupân.  
Da jupân eu nu-i pot zice,  
Zice-ia boala să-l mănăce,  
Că n'are mălai să mănăce.  
Nici de dulce să se spurce.  
Nici sare în sărăriță  
Cât să sere o chisăliță.  
În cămară 'i ca afară,  
Pe poliță ca 'n uliță.

Culeasă de: Romul Luțai.

### Cântecul soldatului.

(Din Pecica-română)

Fruză verde lemn uscat  
Să știi mândră c'am plecat,  
La a mea neagră robie  
La urta cătănie.

Ajungând la munți cu piatră  
I-mi făcui eu ochii roată  
Și văzui în lumea toată.  
Mă uitai la răsărit  
Din câtrău știu c'am venit.  
Mă uitai și la apus,  
În-cotro Neamțu m'a dus.  
Mai în jos la scăpătat,  
Lângă mare m' așezat.  
Și când am ajuns pe loc,  
Desbrăcară-al meu cojoc.  
Mă băgară 'n măgăzină,  
Și-mi dădură pușca'n mână,  
Mai apoi păpuși purtați  
Ce-a rămas de ceialalți,  
Nădrăguți vânăți frumoși  
Abea-i port de petecoși.

Femeiuță, draga mea,  
Acuma de m'ai vedea,  
Ai jura pe Dumnezeu  
Ca nu-s eu bădița tău,  
Dimineața când mă scol  
Mănc numai comisul gol,  
Apoi es la igzițir  
Să înveți un presentir.  
Bine-a fost atunci de mine  
Când eram eu lângă tine,

Că în loc să stau haptac,  
Eu te sărutam cu drag.  
Rozmalin verde frumos  
M'a făcut mama frumos,  
Neamțului, de bun folos.  
Culese de: Ioan Funar, pedagog.

(Din Pecica-română).

Fruză verde de sub vii  
Legai murgu de gutăi  
Il legai cu trei nuele  
Vin'o mândră nu te teme,  
Că de cine te-ai temut  
Eu mândră l'am otrăvit  
Cu otravă  
Din Bărzavă,  
Cu vin roșu  
Din Lugos  
Și dacă mândră nu crezi  
Vină, drăguță și vezi,  
Ia-i pânza de pe picioare  
Să vezi moartea 'nșelătoare  
Ia-i pânza de pe obraz  
Să vezi moartea cu necaz.

Fruză verde săcăriță  
Patru fete-s pe uliță  
Toate patru au căpătat  
Frumos nume învrăstat  
De la badea lor cu drag.  
Fruză verde de răsad  
Când colea pe inserat  
Ficiorii s'au adunat  
Și au ținut mare sfat.  
Apoi mergând au cântat  
Ulița a răsunit.  
Fetele se adunau  
Cu mare drag ascultau  
Cum ficiorii trăgăneau.

Fruză verde de scuruși  
Nu-s fete ca întră ruși \*)  
Când le vezi ziua cu soare  
E floare din primăvară  
Eară când e nor de ploaie  
Ți-se pare fată mare.

\*) O parte din Pecica se numește „ruși”.

Bursa de mărfuri dela 7 Oct. n. 1898.

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect., Pretul per 100 chigr. (dela, până).

Table with columns: Produse, Termen, Calitatea per hect., Pretul per 100 chigr. (dela, până).

Table with columns: Produse div., S o i u l, Cursul (dela, până).

Table with columns: Făina, No, O, I, II, III, Tarife fl. 4.— per 100 Klgr.

Table with columns: Păștăioase, boabe mari, albe și rot. fl., oloagă, colorate.

Table with columns: Păștăioase, boabe mari, albe și rot. fl., oloagă, colorate.

Lucernă din 97 cu fl. 37-39, din 1898 142-48. Onă: 40 bucăți cu 1 fl., în lăzi de 1440 bucăți cu fl. 33.50-34.50 pe ladă.

Păștăioase: boabe mari, albe și rot. fl. 6.75-7.— oloagă 7.50 7.75 colorate 5.50 —

Table with columns: Piața, Arad, B.-Pesta, fl., 9.00-9.20, 9.75 p. toamnă

Table with columns: Din 7 Oct. n. 1898, moneda română, Cump., 9.53 vând, 9.54

DIN ROMANIA

Mercuri la oarelo 7 seara, A. S. R. Prințesa Maria a sosit la Cotroceni cu prințesa Carol și Elisabeta, însoțită fiind de d. Greceanu, d. general Robescu și d. colonel Pressan.

II. Marii Duci Boris și Andrei Wladimirovici, cum și A. S. R. Principele Alfred de Coburg. Altețele Lor Imperiale erau însoțite de d. colonel conte de Stackelberg.

NOUȚĂȚI

Arad, 7 Octomvrie n. 1898. „Patrioții” supărați. Foile maghiare scriu cu mare supărare despre călătoria în Germania a dlui Dr. Carol Lurtz, conducătorul „Sășilor verzi” din Ardeal, care în marele oraș Lipsca a fost primit cu deosebită pompă de către membrii reuniunii „Altdeutscher Verband”.

Dl C. Lurtz a mulțumit pentru interesul ce Germanii de acolo poartă celor cotropiți de Unguri. A zis însă că nu e nevoie să fie Sășii ajutați și cu bani fiind ei încă și destul de bogați și destul de jertfitori, când e vorba de cauza lor națională.

Ungurii așa au aflat însă, că banii ce se adună la Lipsca se vor folosi pentru a se scoate o foaie în Bacța, unde Șvabii nu prea se însuflețesc de cele naționale, ei începuseră a se da pe brazda ungrească. D'aici încolo vor fi aduși la adevăratul sentiment. Ungurii sunt cu atât mai supărați cu cât la Lipsca n'a fost vorba cum să fie scăpați Șvabii din Băuat și Bacța, ci dl Dr. Lurtz a vorbit despre toate ticăloșiile ungrești.

Bogata și prețioasa bibliotecă a mult regretatului Ioan Bechnitz, precum aflăm din Sibiu, la expresă dorință a regretatului a fost dăruită prin stimabila Doamnă Cosmuța n. Bechnitz, bibliotecii gimnaziului gr. or. român din Brad (comitatul Hunedoarei) și bibliotecii „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Bun obicei. Ziarele maghiare locale ne spun, că Bács, vestitul defraudant de la tribunalul din Arad, va fi dus la Budapesta pentru-ca doctorii să-l caute dacă a fost cu mințile întregi când a făcut hoțiile.

Știm însă, că tot doctorii mari de la Budapesta au zis, că Pulszky ar fi fost nebun și el când a cheltuit prin Italia peste 400.000 fl. trăind lume albă. L'au ținut și în casa nebunilor, ca astfel să-l scape de pedeapsă. Acum însă Pulszky este eară om cu firea întregă.

Nu cumva vor să-l scape și pe Bács în acest chip.

Ar fi un bun obicei pentru domni cari furând, păstrează banii trebuincioși când e vorba să scape de urmările hoțiilor ce au săvârșit.

Ne am putea pomeni astfel că într'o bună dimineață se întoarce acasă, la nevastă și copii, și Kriványi, în busunar însă cu atestatul că era nebun când a furat.

Jale ungrească. Fabrica de lucruri de gumilastică din Budapesta, spre a-și arăta jalea după nefericita Impărăteasa—Regina, în ziua înmormântării n'a lucrat, ce-i drept, dar' a și scăzut pentru ziua aceea tuturor lucrătorilor din leafă partea ce i-se convenia fiecăruia. Lucrătorii au fost tare neplăcut surprinși, fiind-că în ziua înmormântării lui Kossuth, pe urmă când sosl la Budapesta anul trecut împăratul german Wilhelm și în ziua iubileului de 25 ani al încoronării fabrica aceea încă a stat închisă, dar' atunci lucrătorii căpătaseră leafa întreagă.

6 Octombrie, ziua celor 13 martiri maghiari executati la 1849 în Arad, a fost serbată eri cu mare pompă de Ungurimea d'aici. S'a depus cununii la statue, s'au rostit vorbiri ear' seara, după obiceiul ungresc, banchet mare.

La Reuniunea română de muzică din Sibiu, precum ni-se scrie, s'au început

Mercuri la 5 Octomvrie n. c. probele pentru anul 1898/9 sub conducerea zelosului dirigent și măestru de muzică George Dima.

„Cel mai modest literat al lumii”. De bună seamă luându-și indemn din cele publicate în foisoara din numărul 173 al foaiei noastre, „Magyarország” de la 6 Octomvrie sub titlul de mai sus scrie despre Caragiali următoarele:

„Acest titlu i-se cuvine lui Caragiali, care e unul dintre cei mai populari scriitori români. În zilele aceste Grădișteanu, directorul teatrului național din București, i a scris o scrisoare foarte pretincoasă, în care își exprima admirațiunea asupra lucrărilor lui dramatice, cari cu atât de mare succes sunt jucate pe scena teatrului român. Autorul însă nu a fost de această părere, căci a răspuns lui Grădișteanu, că nu mai dă voie să i-se joace lucrările. Opreliștea și o motivează cu aceea, că lucrările lui nu sunt vrednice de atâta stimă, nefiind ele altceva, de cât păcate ale tineretelor, cari n'au nici o valoare”.

Daruri pentru biserică. Eco-omul Axentie Goga din Gêrbovêș ne scrie, că pensionatul angloizat de stat Marcu Ciortuz, născut în Gêrbovêș, ear' acum cu locuința în Bozovici, a dăruit sf. biserici un frumos prapor în preț de 50 fl. Frumoasa și creștineasca faptă vorbește de sine.

Logodnă. Domnul Lazar Gabor proprietar în Băița și Dra Victoria Perian, fiica preotului gr. or. din Trestia, s'au logodit. Felicitările noastre!

Din Sibiu ni se vestește logodirea domnului Victor Ancean, notar la tribunalul r. de acolo, cu dsoara Silvia Trifan din Sibiu.

Ceasornice „vorbitoare”. În Elveția, de unde vin cele mai bune ceasornice, fabricanții de acolo fac de câtăva vreme și ceasornice, cari vorbesc; bagă adevăc în ele un aparat, care scoate câteva cuvinte când apeși pe sul; așa spre pildă ele strigă: „Scoală-te, a sună”... și urmează oara cutare, la care omul a vrut să se trezească țin somn; altele mai adaogă: „Dar' să nu adormi earăși”. Unele zic: „Bună dimineața, cum ai dormit?”, sau: „Știi că ai să faci”. . . urmează o treabă oare-care. Se înțelege, că ceasornice de aceste sunt deocamdată scumpe; se vor ieftini ele însă peste oare-care vreme și atunci ne vom cumpăra și noi.

Austriacii împotriva Ovreilor. Dincolo, în Austria, scot mai în fiecare săptămână câte o măsură, prin care se apără împotriva cutropirii ovreiești. Acum două săptămâni magistratul Vienei, la îndemnul harnicului său primar și mare dușman al Jidanilor, Drul Lueger, a hotărât, că în școalele d'acolo nu mai este ertat, ca copiii de jidani să steie și să învețe împreună cu copiii creștini, precum era până acum, ci pentru copiii Ovreilor se vor înființa clase deosebite. Se înțelege, că foile jidane din Viena suflă foc și pară asupra magistratului, dar cei d'acolo rid numai de mânia ovreiească.

D'asemenea se srting acum iscălitari pe o petiție de înaintat la Dietă, în care se cere să se iee măsuri, ca Jidanii să fie oprîți a face comerț cu lucrurile cari se ating de evlavia creștinească, precum sunt cărți de rugăciuni, icoane, statue mici etc. tot precum cartea jidovească zisă „Sulhanaruh” oprește pe Ovrei de a cumpăra lucruri religioase de la „acum”, adevăc de la creștini.

A treia: Guvernul țării Galiția, contele Pinski a trimis circulară la toate direcțiile cercuale, în care le provoacă, să privegheze cu ochiu ager pe toți cărciumarii: sunt oare oameni de omenie? Licența trebuie imediat luată de la ori-cine va sprijini beția și nemoralitatea, sau va face cămătărie. Dacă porunca guvernului va fi implinită cu conștiință, atunci nouă părți din zece d'ale cărciumarilor jidani vor închide prăvăliile lor.

Vênătoare după hiene. În orașul Verviers din Belgia au scăpat din menagerie două hiene. Camillus, îmblanzitorul de fiare, și un harap puternic, numit Wilson, au plecat să deie de urma bestiilor fugite. După multă căutare au și dat de una. Harapul a înhățat-o de după ceafă și a trit'o în cușcă. Pe cealaltă hienă însă nici după căutări de aproape o jumătate de zi n'au putut s'o afle. A dispărut din oraș, căutându-și scăparea în pădure din apropierea orașului. Dar' trebuia aflată și adusă napoi negreșit. Harapul Wilson a plecat deci la vênătoare de hiene însoțit fiind de un zăvod. Cănele i-a adulmeat urma și astfel au dat de ea într'o vâgăună în fundul pădurii. De aici Wilson a tras'o afară de grumazi și de picioare, apoi a băgat'o într'un sac și astfel a dus'o acasă în menagerie.

Ris.

Grija lui Hans.

Săracul Hans, servitor la popa al săsesc, se plângea odată stăpânului său, că la toate lucrurile, tot el trebuie să pună mâna. Hans încolo, Hans încoace!

Stăpân' său popa l mângăea: Lasă Hans, când vei ajunge în împărăția cerului, vei ave odihna de veci.

Da de unde, stăpâne! Răspunse Hans îngândurat. Nici acolo n'oi ave pace. Dimineața va porunci Dzeu: Hans acată soarele, seara: Hans scoate luna, Hans curăță stelele... Tot eu 'oi fi, ș'acolo”.

AnCa.

LA CONGREGAȚIE!

Adunarea congregației Aradului este chemată de către fișpanul Făbiian pe ziua de Luni, la 10 Octomvrie.

Adunarea aceasta e de cea mai mare însemnătate pentru locuitorii comitatului Arad, căci pe lângă cele 57 de puncte și chestiuni, cari se vor pune la ordinea zilei, se va vorbi și discuta și asupra a două lucruri de cea mai mare însemnătate pentru contribuții din comitatul Arad. Se va hotări primirea sau neprimirea proiectului de budget pe anul 1899, proiect alcătuit de comisiunea permanentă și în legătură cu budgetul se va ridica și plata slujbașilor de la comitat, ceea-ce va aduce su sine crearea unui nou arunc de 3%. Tot în adunarea aceasta se va hotări și asupra împrumutului de 245 mii fl. cu cari să se acopere hoțiile lui Krivány și prin urmare va trebui, ca să se facă noue aruncuri de dare.

Toți membrii români din congregație sunt conjurați să se presinte la ședință.

Se va impune ca o datorie națională publicarea celor, cari fără motiv vor lipsi de la luptă.

Suntem informați, că în preseara adunării Români se vor întruni la sfat prealabil.

ULTIME ȘTIRI

Paris, 7 Octomvrie.

Sosirea și petrecerea la Paris a prințului Ludovic Napoleon, colonel în armata rusească, este viu discutată de întreaga presă. Date fiind însușirile deosebite ale prințului, mulți cred că el va ajunge încă împărat al Franței.

Paris, 7 Octomvrie.

Circulă tot felul de știri asupra unui complot urzit împotriva militarilor.

Antisemiții și naționaliștii pe de altă parte vor face mari demonstrațiuni cerând retragerea lui Brisson.

S'a hotărât ca corpurile legislative să fie convocate pe ziua de 25 Octomvrie.

Viena, 7 Octomvrie.

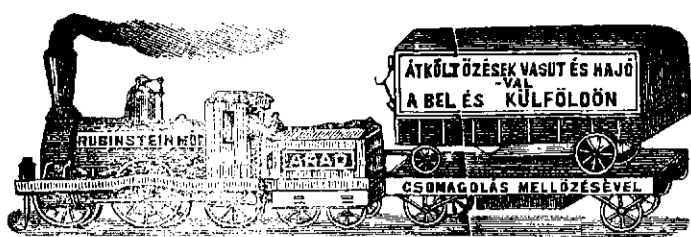
Comisia austriacă pentru stabilirea cotei persistă pe lângă propunerea, ca Ungaria să plătească 38%.

Budapesta, 7 Octomvrie.

Aici a făcut oare-care impresie faptul, că Kossuth își au hotărât să facă obstrucționism contra încheierii pactului economic cu Austria.

Editor: Aurel Pepovici-Barcianu. Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu.

Telefon Nr. 188.



Telefon Nr. 188.

## MORITZ RUBINSTEIN

Intreprindere de transport și de comandă.

Membru al societății generale europene pentru transportul mobilelor „ALIANCE“.

**În Arad (edificiul teatrului).**

Imi iau îndrăsneala a aduce la cunoștința Onoratului public, ca precum până acuma, așa și de aici înainte voi a duce în deplinire tot soiul de transportări, cu ajutorul noilor mele vagoane de mobile, care sunt elastice, construite de-a putea fi incuiate și sunt patentate.

De asemenea cu cea mai mare conștientiositate și promptitudine efectuează transportări în provincie, sau în alte orașe, precum și în țeri străine și încă cu siguranță în contra focului și incidentelor.

Pe lângă cele mai avantajoase prețuri primesc spre păstrare în deposit în magasiile mele cele mari și ferite de foc tot soiul de obiecte menite a fi mutate precum și alți articoli de negoț.

Tot aici am și un deposit stabil de Portland din Nyergesujfalu și de Cement românesc recunoscut de prima calitate și totdeauna proaspăt. Se poate cumpăra cu cele mai avantajoase prețuri.

3—5 223

**Moritz Rubinstein**

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 70—

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru termiuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănud, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)  
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

## CONCURS.

Pentru postul de **Comptabil** la institutul de credit și economii „ZARANDEANA“ din Băița (Deva mellet) se escrie concurs cu următoarele condițiuni.

1. Concurenții au a-și înainta rugărilor subsemnatei direcțiuni, cu documentele despre cualificațiunea ce o au; precum și documentul de praxă, dacă a practicat la vre-un institut de bani, apoi o declarațiune că e capabil a conduce independent toate registrele comptabilității de bancă.

2) Terminul pentru înaintarea de rugări se fixează 1 Noemvrie n. a. c. Postul îl va putea ocupa cu 1 Decemvrie st. n. 1898.

3) Salariul împreună cu acest post e 400 fl. v. a. solviți în rate lunare anticipative și tantiema statutară socotită dela 15 Februarie st. n., precum și cuartir liber în edificiul institutului.

4. Alesul după un an de probă va fi denumit definitiv.

Băița, 1 Octomvrie 1898.

224 2—2

**DIRECȚIUNEA.**

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de visita, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.